

Programma Ruimte

Inleiding

Binnen het programma Ruimte werken we aan de ontwikkeling en kwaliteit van de fysieke leefomgeving van Twenterand. Door te investeren in veiligheid, woningbouw, mobiliteit, duurzaamheid en beheer van de openbare ruimte dragen we bij aan een veilige, leefbare en toekomstbestendige gemeente. Samen met inwoners en partners bouwen we aan een sterk en weerbaar Twenterand. In de programmabegroting 2027 leggen we vast wat we als gemeente Twenterand willen bereiken en welke middelen daarvoor benodigd zijn. Per ruimtelijk thema geven we aan wat er speelt, wat we willen verbeteren en welke stappen we daarvoor zetten.

Hoofdpijnen

Veiligheid en leefbaarheid

Twenterand wil de leefbaarheid en veiligheid vergroten door een integrale aanpak van ondermijnende criminaliteit, versterking van toezicht en handhaving en een nauwere samenwerking met partners. Boa's spelen hierin een belangrijke rol. Daarnaast wordt ingezet op een schone, veilige en goed onderhouden openbare ruimte.

Crisisbeheersing en digitale weerbaarheid

Samen met de Veiligheidsregio Twente wordt gewerkt aan een goede crisisorganisatie en zelfredzame inwoners. Ook wil de gemeente inwoners bewust maken van digitale risico's en hen beter beschermen tegen cyberdreigingen.

Openbare ruimte en infrastructuur

- Onderzoek naar een efficiëntere wijze van onderhoud van 23.600 bomen, 176 hectare groen en 17 kilometer hagen.
- Verkenning van een veilige fietsverbinding tussen Vriezenveen en Oosterweilanden, mede vanwege toekomstige bedrijventerreinen en duurzame mobiliteit.

Energietransitie en duurzaamheid

De gemeente voert het Warmteprogramma 2026 uit en ondersteunt inwoners bij energiebesparing. Daarnaast wordt gewerkt aan:

- aanpak van netcongestie;
- ontwikkeling van een Energiehuis als centraal adviespunt;
- verdere realisatie van Energiehub Twente (waterstof, energieopslag en duurzame mobiliteit).

Afval en circulaire economie

Twenterand zet in op betere afvalscheiding en vermindering van restafval, onder andere door kwaliteitsverbetering van PMD-afval. Ook wordt een uitvoeringsplan opgesteld voor circulaire economie binnen gemeentelijke projecten en werkzaamheden.

Omgevingswet, bouwen en handhaving

- Uitbreiding van handhaving capaciteit met extra juristen.
- Actualisatie van de welstandsnota en opstelling van een cultuurhistorische waardenkaart om beter aan te sluiten bij de Omgevingswet.

Wonen en volkshuisvesting

De gemeente werkt aan:

- een nieuw volkshuisvestingsprogramma;
- een verplichte huisvestingsverordening met urgentieregeling;
- realisatie van minimaal 1.200 woningen vóór 2032;
- uitbreiding van woningbouwlocaties;
- uitvoering van woonwagengebeleid (24 standplaatsen);
- voortzetting van het Programmaplan Woningbouw.

Kanaal Almelo-De Haandrik

Het dossier verschuift van schadeafhandeling naar gebiedsherstel. Regie blijft nodig voor resterende schadedossiers, leefbaarheidsmaatregelen en herstel van vertrouwen tussen overheid en inwoners.

Doelenboom Openbare orde en veiligheid

Doelenboom

Samenwer

Integraler werken aan de aanpak en het voorkomen van ondermijnende criminaliteit

Zorgen voor een prettige
omgeving voor alle inwoners
Twenterand

Versterken van de samenwerking, informatiepositie en signalering rondom ondermijnende criminaliteit

Vergroten van de weerbaarheid van de gemeente, inwoners en ondernemers tegen ondermijnende invloeden

Versterken van de samenwerking tussen zorg- en veiligheidspartners

Voorkom
vermind
overlast o
situ

- Uitvoeren van maximaal vier integrale controles met ketenpartners

Continueren project
weerbaar buitengebied

- Opstellen werkproces woonoverlast
- Toepassen werkwijze AVE

- Verwerken van informatie van de invloeden van aparte project
- Integrale aanpak voor veiligheid

- Trainen en toepassen ondermijningsapplicatie PGAX
- Opstellen ondermijningsbeeld door expert-team ondermijning
- We optimaliseren ons lokaal ondermijnings-overleg

Implementeren een verbreed BIBOB beleid

Implementeren Digi- taal Opkopersloket (DOL) en Digitaal Op- kopersRegister (DOR)

Inrichten meldpunt en werkproces radicalisering

Project 'Vuu

Beoogd maatschappelijk effect doelen Openbare orde en Veiligheid

Beoogd maatschappelijk effect

Samenwerken aan een veilig en weerbaar Twenterand

Doelen

Integraler werken aan de aanpak en het voorkomen van ondermijnende criminaliteit: Twenterand wil ondermijnende criminaliteit eerder signaleren, voorkomen en aanpakken door intensieve samenwerking tussen gemeente, politie, RIEC, justitie en andere partners. De inzet richt zich op bewustwording, informatie-uitwisseling, integrale controles, een weerbaar buitengebied, het tegengaan van drugscriminaliteit, mensenhandel en zorgfraude, en het inzetten van bestuurlijke instrumenten zoals Bibob en de Opiumwet. Ook wordt ingezet op het vergroten van de meldingsbereidheid van inwoners en ondernemers

Zorgen voor een prettige woonomgeving voor alle inwoners van Twenterand: De gemeente werkt aan een veilige en prettige leefomgeving door zorg- en veiligheidsvraagstukken integraal aan te pakken. Hierbij ligt de focus op het ondersteunen van kwetsbare inwoners, het voorkomen van overlast, het aanpakken van huiselijk geweld en het bieden van passende hulp aan mensen met onbegrepen gedrag. Instrumenten zoals buurtbemiddeling, Street Triage, persoonsgerichte aanpakken en nauwe samenwerking met zorg- en veiligheidspartners dragen bij aan een stabiele woonomgeving voor alle inwoners.

Zorgen dat onze jeugd opgroeit in een veiligere omgeving op school, straat en online: Twenterand zet in op het voorkomen van jeugdcriminaliteit, overlast en middelengebruik en op het versterken van de weerbaarheid van jongeren. Door samenwerking met scholen, politie, Halt, jongerenwerk en het sociaal domein worden risico's vroegtijdig gesignaleerd en aangepakt. Extra aandacht gaat uit naar het voorkomen van criminele uitbuiting, het terugdringen van alcohol- en drugsgebruik en het vergroten van de online veiligheid van jongeren.

De gemeente en haar inwoners zijn zich bewuster van de risico's van digitalisering en zijn weerbaarder tegen digitale dreigingen: De gemeente wil de digitale weerbaarheid van inwoners, ondernemers en de eigen organisatie vergroten. Dit gebeurt door voorlichting, bewustwordingscampagnes, trainingen en samenwerking met regionale partners. De focus ligt op het voorkomen van cybercriminaliteit en digitale oplichting en het voorbereiden van de organisatie op cyberincidenten en digitale crises.

Subdoel: Voorkomen en verminderen van overlast en onveilige situaties

Activiteiten

- **Integrale aanpak zorg en veiligheid**

De problematiek op het snijvlak van zorg en veiligheid neemt al enige tijd toe. Dit geldt zowel voor het aantal gevallen en de gemiddelde lengte van een casus. De problematiek verdiept zich en wordt complexer. De procesmanagers zorg en veiligheid van de gemeente komen daardoor aan de grenzen van hun capaciteit. Er is dan ook behoefte om deze capaciteit te bezien. Deze is nu deels tijdelijk. Medio 2027 zal hier een businesscase voor worden opgesteld die ter besluitvorming zal worden aangeboden.

Subdoel: Voorkomen van jeugdoverlast, jeugdcriminaliteit en middelengebruik.

Activiteiten

- **Toepassen aanpak 'Halt in de wijk'**

De aanpak "Halt in de wijk en op school" richt zich op jongeren tussen 10 en 23 jaar die grensoverschrijdend gedrag (dreigen te) vertonen en waarvoor inzet van strafrecht niet mogelijk of wenselijk is. Deze jongeren kunnen bij Halt worden aangemeld, waarna een individueel traject kan worden opgestart met preventieve interventies. In het individuele traject staat reflectie centraal en wordt ingezet op herstel, sociale vaardigheden en de toekomst. Ook ouders worden meegenomen in het proces.

Op dit moment wordt Halt beperkt ingezet in de gemeente Twenterand: ze sluiten aan bij het Ketenoverleg Zorg en veiligheid en ze geven voorlichtingen op scholen. Door ook aan de slag te gaan met de aanpak "Halt in de wijk en op school", wordt Halt een zichtbare partner van de gemeente voor de ketenpartners. Ketenpartners kunnen jongeren aanmelden voor de aanpak, maar Halt kan ketenpartners ook adviseren op het gebied van jeugdstrafrecht. De toegevoegde waarde is het vroegtijdig signaleren en het voorkomen dat gedrag uitgroeit tot strafbaar gedrag. Dit sluit aan bij de Integrale beleidsnota sociaal domein 2023-2026, waarin de opgave is opgenomen dat we als gemeente de "zelfredzame Twenterander" willen ondersteunen bij uitdagingen in het leven door middel van vroegsignalering en preventieve voorliggende ondersteuning van jeugdigen en ouders. Doordat "Halt in de wijk en op school" ook is gericht op het voorkomen van strafbare feiten, reflecteren op gedrag en het vergroten van de sociale vaardigheden, sluit het ook aan bij het Integraal Veiligheidsplan 2026-2029. Hierin staat namelijk geformuleerd dat we als gemeente willen inzetten op de aanpak van jonge aanwas én het vergroten van de weerbaarheid van jongeren tegen criminele uitbuiting.

Op dit moment wordt er al af en toe een preventieve interventie aangemeld, maar deze staat los van de huidige subsidie opdracht van Halt en wordt dan bekostigd op losse offerte. Hiervoor zijn geen structurele middelen in deze begroting opgenomen.

Metingen en verplichte indicatoren

Beleidsdoelen	Begroot 2027	Begroot 2026	2025	2024	2023	2022	2021	2020	Bron
Aanpak woninginbraken									
Woninginbraken	15	15	10	30	16	27	20	30	Politie
Geregistreerde diefstal van (brom/snor)fietsen in Twenterand	40	50	39	51	55	53	42	34	Politie
Bestuurlijke aanpak van (georganiseerde) criminaliteit									
Nieuwe BIBOB-onderzoeken **	20-25	20	15	10	0	1	0	0	eigen gegevens
Nieuwe indicatoren Uitvoeringsprogramma VTH									
Aantal te laat verleende vergunningen voor B of C evenementen	0	0	0	0	0	0	0	0	eigen gegevens
Aantal verleende vergunningen voor evenementen	130	130	137	136					
Aantal controles A/B-evenementen	25	25	8	30	17	23	11	2	eigen gegevens
Aantal controles C-evenementen	2	2	4	2	3	1	1	1	eigen gegevens
Aantal controles Drank- en Horecawet (leeftijdscontrole)	13	13	0	13	0	19	4	12	eigen gegevens
****Aantal geïnde bestuurlijke boetes o.b.v. overtredingen geconstateerd door BOA's	2	2	0	0	0	0	0	0	eigen gegevens
****Aantal behandelde klachten door BOA's	100	100	102	41	154	231	270	240	eigen gegevens

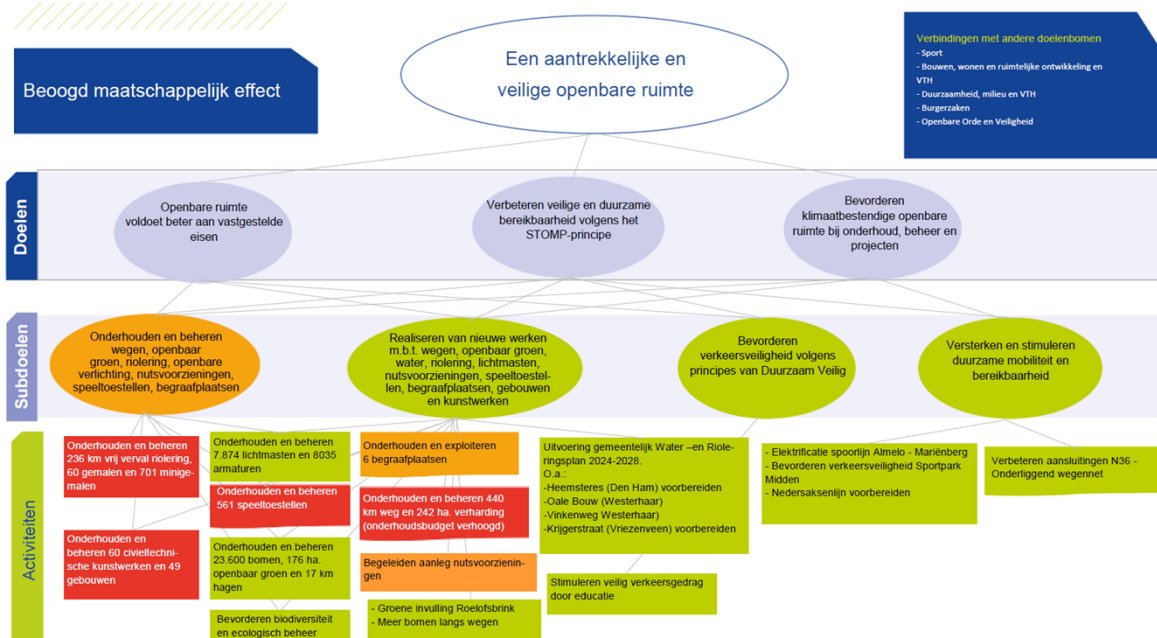
* zo min mogelijk

** Bibob onderzoeken zijn situationeel en daarom niet te plannen

Doelenboom Openbare ruimte en verkeer

Doelenboom

Openbare Ruimte en Verkeer | 2027

Beoogd maatschappelijk effect en doelen Openbare ruimte en verkeer

Beoogd maatschappelijk effect

Een aantrekkelijke en veilige openbare ruimte

Doelen

Openbare ruimte voldoet beter aan vastgestelde doelen

Per taakveld (openbaar groen, riolering enz.) is vastgelegd aan welke kwaliteitseisen het onderhoud en beheer moeten voldoen. De manier waarop dat is vastgelegd is een beleids-/beheerplan. Daarmee wordt duidelijkheid gegeven aan de gemeenteraad en aan inwoners.

Verbeteren veilige en duurzame bereikbaarheid volgens het STOMP-principe

Per jaar wordt gekeken welke nieuwe infrastructurele werken worden gerealiseerd. Op basis van het beschikbare budget worden de hoogst geprioriteerde werken uitgevoerd.

Bevorderen klimaatbestendige openbare ruimte bij onderhoud, beheer en projecten

Bij werkzaamheden in de openbare ruimte zal rekening worden gehouden met klimaatadaptatie. Het gaat er om dat bij de uitvoering van onderhoud en beheer en ook bij projecten de openbare ruimte klimaatbestendiger wordt ingericht.

Subdoel: Onderhouden en beheren wegen, openbaar groen, riolering, openbare verlichting, nutsvoorzieningen, speeltoestellen en begraafplaatsen

Activiteiten

- **Onderhouden en beheren 23.600 bomen, 176 ha, openbaar groen en 17 km hagen**
Met het benodigde bedrag kan een businesscase worden opgesteld waarin wordt onderzocht wat de kosten, voor- en nadelen, kansen en knelpunten en investeringen zijn, voor het structureel veilig en doelmatig onderhouden van het gehele bomenareaal van de gemeente, dat door de gemeentelijke buitendienst, waar reeds drie medewerkers zijn opgeleid tot ETW'er (European Tree Worker) wordt uitgevoerd. Om dit onderzoek op te kunnen stellen is een eenmalig bedrag van € 20.000 euro benodigd. Voorgesteld wordt dit bedrag te dekken uit de Algemene Risico Reserve.

Voorstel	i/s	Financieel	v/n
Onderzoek areaal bomen	i	20.000	n

Subdoel: Versterken en beheren duurzame mobiliteit en bereikbaarheid

Activiteiten

- **Verbeteren aansluitingen N36 - onderliggend wegennet**
Onderzoek bereikbaarheid Oosterweilanden
De N36 vormt een fysieke barrière tussen Oosterweilanden en de woongebieden van Vriezenveen, waardoor een snelle en veilige fietsverbinding ontbreekt. Dit staat op gespannen voet met de gemeentelijke ambitie om duurzame mobiliteit en het gebruik van de fiets te stimuleren. De beperkte bereikbaarheid vormt een belemmering voor werknemers die niet beschikken over een auto. Met de voorgenomen ontwikkeling van Vjenne-Zuid en nieuwe bedrijventerreinen nabij de zandwinning zal dit knelpunt naar verwachting verder toenemen. Deze locaties zijn in de Omgevingsvisie 2.0 nadrukkelijk aangewezen als zoekgebied voor uitbreiding. Daarom wordt voorgesteld een (breder) onderzoek uit te voeren naar de mogelijkheden voor een fietsverbinding tussen Vriezenveen en Oosterweilanden. Daarbij wordt inzicht verkregen in de behoefte, het gebruikspotentieel en de haalbaarheid van een dergelijke verbinding. Ook worden mogelijke tracés, uitvoeringsvarianten en de bijbehorende investeringskosten in beeld gebracht. Ook mogelijkheden tot cofinanciering.
De kosten van dit onderzoek bedragen maximaal € 35.000. Door dit bedrag incidenteel op te nemen in de begroting 2027 kan op basis van een gedegen onderbouwing een besluit worden genomen over een toekomstige fietsverbinding. Er is behoefte aan bestuurlijke duiding (ambitie) op de noodzaak tot dit onderzoek, ook gezien toekomstige effecten na een onderzoek. Voorgesteld wordt dit bedrag te dekken uit de Algemene Risico Reserve.

Voorstel	i/s	financieel	v/n
Onderzoek bereikbaarheid Oosterweilanden	i	€ 35.000	n

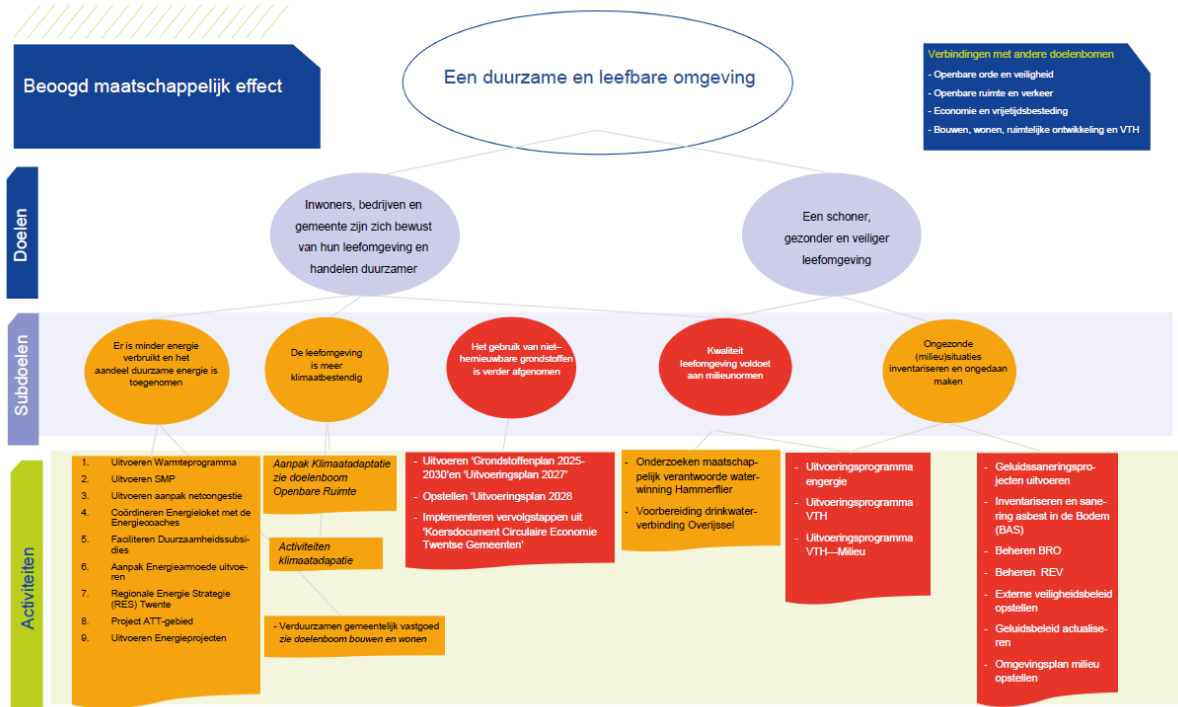
Metingen

Beleidsdoelen	Begroot 2027	Begroot 2026	2025	2024	2023	2022	2021	2020	Bron
Metingen verkeer									
verkeersongevallen waarbij doden zijn gevallen	nmb	nmb	0	0	1	1	1	3	BLIQ verkeersveiligheid rapportage
verkeersongevallen met gewonden	nmb	nmb	27	22	31	41	30	35	BLIQ verkeersveiligheid rapportage
verkeersongevallen	nmb	nmb	106	142	134	146	135	131	BLIQ verkeersveiligheid rapportage

Doelenboom Duurzaamheid, milieu en VTH

Doelenboom

Duurzaamheid, milieu en VTH | 2027

Beoogd maatschappelijk effect en doelen Duurzaamheid, milieu en VTH

Beoogd maatschappelijk effect

Een duurzame en leefbare omgeving

Doelen

Inwoners, bedrijven en gemeente zijn zich bewust van hun leefomgeving en handelen duurzamer

Onder duurzaamheid verstaan we het verbeteren van de balans tussen sociale, ecologische en economische ontwikkeling, waar bij ook effecten voor toekomstige generaties en effecten elders ter wereld worden meegenomen.

Een schoner, gezonder en veiliger leefomgeving

Het gaat hier om het bewaken en verbeteren van de leefomgevingskwaliteit voor bewoners.

Subdoel: Er is minder energie verbruikt en het aandeel duurzame energie is toegenomen

Activiteiten

• Uitvoeren Warmteprogramma

Met het vastgestelde Warmteprogramma Twenterand 2026 verschuift de aandacht naar de uitvoering. Voor één van de kernen wordt een vervolgonderzoek uitgevoerd naar een toekomstbestendige warmtevoorziening. Gelijktijdig wordt gestart met het opstellen van een wijkuitvoeringsplan, waarmee concrete stappen worden uitgewerkt voor een wijk. Daarnaast blijft de gemeente inwoners ondersteunen bij energiebesparing, onder andere door subsidie voor isolatie beschikbaar te stellen.

- **Uitvoeren aanpak netcongestie**

De druk op het elektriciteitsnet neemt verder toe als gevolg van de groeiende vraag naar transportcapaciteit door elektrificatie, verduurzaming en economische ontwikkelingen. De aanpak netcongestie biedt inzicht in de wijze waarop de gemeente met deze opgave omgaat. De gemeente zet zich in 2027 verder in voor het in beeld brengen van knelpunten, het faciliteren van netuitbreidingen en de benodigde ruimtelijke inpassing, en het stimuleren van initiatieven die bijdragen aan een slimmer en efficiënter gebruik van de beschikbare netcapaciteit.

- **Coördineren Energieloket met Energiecoaches**

In 2027 wordt de samenwerking met de energiecoaches voortgezet. Het huidige energieloket, dat via de gemeentelijke website toegankelijk is voor inwoners, wordt doorontwikkeld tot een breder, herkenbaar en integraal adviespunt: het Energiehuis. Het Energiehuis biedt inwoners, huurders, verhuurders en kleine ondernemers op één centrale locatie ondersteuning en advies bij het verduurzamen van woningen en gebouwen. In 2027 wordt hiervoor een meerjarenplan opgesteld en wordt gestart met de verdere ontwikkeling en implementatie van het Energiehuis.

- **Uitvoeren Energieprojecten**

Energiehub Twente

In 2027 staat de verdere realisatie van de energiehub Twente centraal. De ontwikkeling van de waterstofproductie, energieopslag en het mobiliteitscomponent wordt voortgezet, waarbij de gemeente haar positie en betrokkenheid blijft beoordelen aan de hand van de voortgang van het project en de financiële en organisatorische randvoorwaarden. Energiehub Twente draagt bij aan het verminderen van netcongestie, het versterken van de regionale energievoorziening en de verduurzaming van mobiliteit en bedrijfsactiviteiten in Twente.

- **Project ATT-gebied Wind**

De initiatiefnemers sluiten een samenwerkingsovereenkomst en een anterieure overeenkomst met de provincie. Voor het ATT-windproject is dit de start van de fase van planuitwerking en vergunningverlening. In 2027 staan de verdere onderzoeken, de participatie met de omgeving en de uitwerking van het lokaal maatschappelijk eigendom centraal. De gemeente blijft zich inzetten voor minimaal 50% lokaal maatschappelijk eigendom, in samenspraak met ATT Energie namens de betrokken energiecoöperaties. Met lokaal maatschappelijk eigendom bedoelen wij dat inwoners en de lokale gemeenschap, via energiecoöperaties en zo nodig de gemeente, mede-eigenaar zijn van de windturbines, zeggenschap hebben over het project en delen in de opbrengsten, zodat deze terugvloeien naar het gebied. Een passende financieringsconstructie voor het coöperatieve aandeel wordt aan de raad voorgelegd.

Subdoel: Het gebruik van niet hernieuwbare grondstoffen is verder afgenomen

Activiteiten

- **Uitvoeren Grondstoffenplan 2025-2030**

In 2027 wordt verder ingezet op het verbeteren van de kwaliteit van grondstoffen. Met het invoeren van DIFTAR voor appartementencomplexen zijn alle huishoudens in de gemeente overgestapt op de scheiding van grondstoffen. Daarmee is de reductie van restafval een stap verder gebracht. Er wordt verder een specifiek project opgestart om de kwaliteit van het PMD van huishoudens te verhogen. In 2027 wordt, onder voorbehoud van de kredietaanvraag in 2026, grootschalig onderhoud uitgevoerd aan het afvalbrengpunt in Vroomshoop en worden groene parkeerplaatsen voor het eigen personeel aangelegd.

- **Implementeren vervolgstappen uit Koersdocument Circulaire Economie Twentse gemeenten**

Om in Twenterand grip te krijgen op dit onderwerp, Circulaire economie, wordt er op basis van een nulmeting en een plan van aanpak een uitvoeringsplan opgesteld. Hiermee worden concrete en haalbare stappen bepaald voor de verdere toepassing van circulaire principes binnen gemeentelijke plannen, projecten en werkzaamheden.

Metingen

Beleidsdoelen	Begroot 2027	Begroot 2026	2025	2024	2023	2022	2021	2020	Bron
Er is een duurzame inzamelstructuur voor huishoudelijk afval									
Scheidingspercentage afval	90*	90*	84	86	84	84	85	84	grondstoffenmonitor ROVA
VANG Recycledoelstelling	> 60**	> 60**	> 60**	68,4	69,4	69,2	x	x	VANGrecycletool
Er is minder energie verbruikt en het aandeel duurzame energie is toegenomen.									
Totaal hernieuwbare energie	***	***	***	19,2	17,6	16,5	13,4	12,6	Klimaatmonitor.databank.nl
Aantal bezoeken energiecoaches	100	100	112	197	109	x	x	x	eigen gegevens
Aantal uitgekeerde Duurzaamheidssubsidies	452	452	337	257	324	68	x	x	eigen gegevens
Indicatoren Uitvoeringsprogramma VTH									
Realiseren Uitvoeringsprogramma (o.b.v. geraamde aantallen UVP)	Vervalt	85%	113%	104%	80%	123	100%	70%	eigen gegevens
Realisatie programma Vergunningverlening milieu UVP (van totaal geraamd)	100%								
Realisatie programma Toezicht milieu UVP (van totaal geraamd)	80%								
- Aantal periodieke milieucontroles regulier toezicht (A2.02) (o.b.v. geraamde aantallen UVP)	100%								
- aantal hercontroles o.b.v. periodieke milieucontrole regulier toezicht (o.b.v. geraamde aantallen UVP)	40								
- aantal ongewone voorvallen/incidenten op jaarbasis (A2.08.01)	0								
Realisatie programma Handhaving milieu UVP (o.b.v. geraamde aantallen UVP)	80%								
- aantal behandeld voornemen last onder dwangsom (A3.02.01)	7								
- aantal behandeld last onder dwangsom (A3.02.01)	4								
Realisatie programma Advies milieu UVP (o.b.v. geraamde aantallen UVP)	100%								
Realisatie programma energie (SPUK-THE)	100%								
- Aantal controles op energiemaatregelen (10% per jaar van bedrijvenbestand waar het op van toepassing is)	22	80	35	85	45	160	30	65	eigen gegevens
Aantal controles bedrijven met aandacht op energiemaatregelen	Vervalt	80	35	85	45	160	30	65	eigen gegevens
Aantal bestuurlijke (her)controles milieu in handhavingssfeer	Vervalt	30	17	47	54	22	19	30	eigen gegevens

* ambitie 90% scheiden in 2025

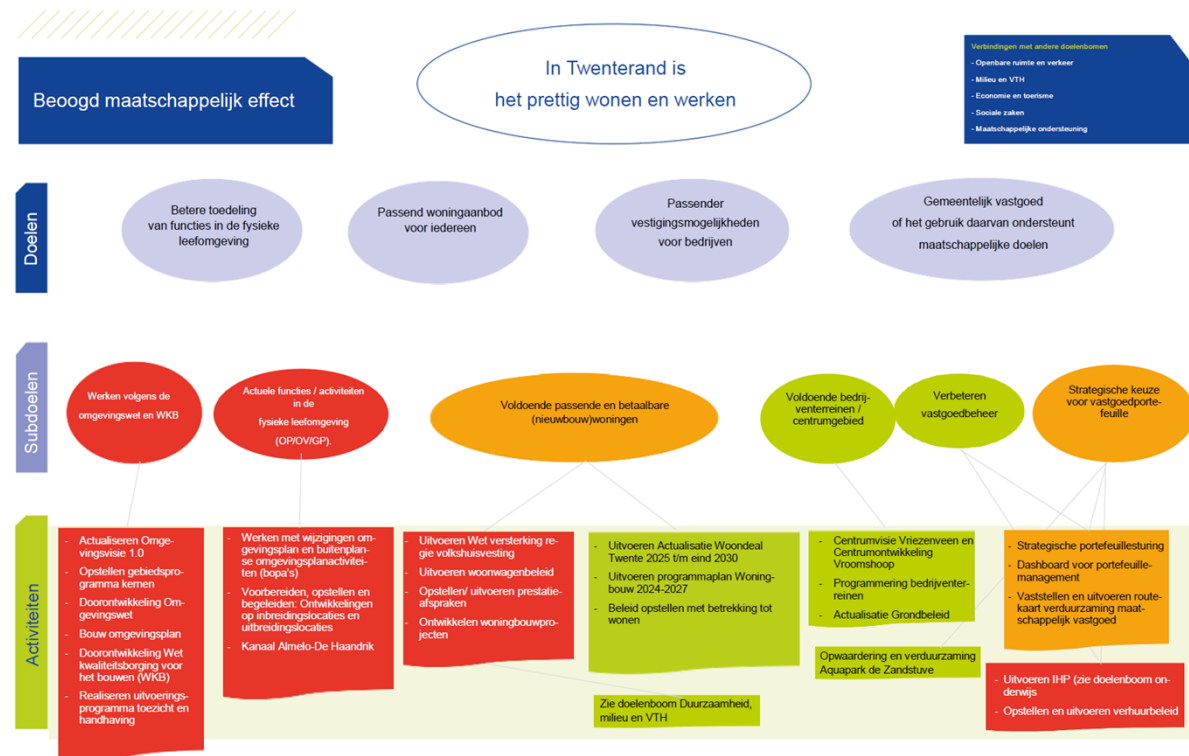
** doel is minimaal 60% in 2030

*** streven naar energieneutraal in 2050

Doelenboom Bouwen, wonen, ruimtelijke ontwikkeling, Gemeentelijk Vastgoed en VTH

Doelenboom

Bouwen, wonen, ruimtelijke ontwikkeling, Gemeentelijk vastgoed en VTH | 2027

Beoogd maatschappelijk effect en doelen Bouwen, wonen, ruimtelijke ontwikkeling, Gemeentelijk vastgoed en VTH

Beoogd maatschappelijk effect

In Twenterand is het prettig wonen en werken

Doelen

Een betere toedeling van functies in de fysieke leefomgeving

Dat betekent dat we slimmer en zorgvuldiger de ruimte in Nederland inrichten zodat verschillende functies naast elkaar kunnen bestaan en beter op elkaar worden afgestemd. Wonen, werken, natuur, landbouw, energie opwekking etc.

Passend woningaanbod voor iedereen

Op dit moment komt er veel op de gemeente af op het gebied van wonen. Er spelen verschillende thema's, waarbij sprake is van zowel wettelijke verplichtingen als bestuurlijke afspraken. Om overzicht te krijgen en te behouden, is in 2024 gestart met het uitvoeren van het Programmaplan Woningbouw. Dit plan draagt bij aan het versnellen van de woningbouw door het stellen van duidelijke prioriteiten. In het Programmaplan Woningbouw 2024-2027 zijn de ambities, wettelijke taken en opgaven uitgewerkt.

Op grond van de Woningwet heeft de gemeente een wettelijke verantwoordelijkheid om te sturen op voldoende passende en betaalbare huisvesting voor haar inwoners. In 2027 wordt verder uitvoering gegeven aan de woningbouwopgave, met als doel voldoende woningen beschikbaar te hebben voor verschillende doelgroepen, waaronder starters, gezinnen en senioren. Ook is de Wet versterking regie volkshuisvesting op 1 juli 2026 in werking getreden. Deze wet geeft het Rijk en gemeenten meer instrumenten om de regie op de volkshuisvesting te versterken, met als doel dat er voldoende betaalbare woningen beschikbaar zijn voor mensen met lagere en middeninkomens. Tot slot wordt in 2027 samen met provincie en regiogemeenten gewerkt aan het vaststellen en de implementatie van een (regionale) huisvestingsverordening die op 1 januari 2028 moet zijn vastgesteld.

Passender vestigingsmogelijkheden voor bedrijven

Samen met economie zoeken we verder naar een goede invulling van bestaande bedrijventerreinen en de - waar al bekende plannen zijn - de ontwikkeling van nieuwe bedrijventerreinen.

Gemeentelijk vastgoed of het gebruik daarvan ondersteunt maatschappelijke doelen

Vervolgproces Strategisch Vastgoedbeleid

In 2026 is gewerkt aan een strategisch vastgoedbeleid. Het doel daarvan is om meer gebruik te maken van de mogelijkheden van vastgoedsturing om de maatschappelijke doelen beter te kunnen ondersteunen. In Q4 2026 gaat dit ter besluitvorming naar de raad. Na vaststelling van het Strategisch Vastgoedbeleid wordt een vervolgonderzoek gestart naar de optimalisatie van de gemeentelijke vastgoedportefeuille. Doel is om inzicht te krijgen in de mate waarin het huidige vastgoedbestand bijdraagt aan de gemeentelijke ambities en waar kansen liggen om de portefeuille toekomstbestendig, doelmatig en financieel duurzaam in te richten. We analyseren de vastgoedportefeuille integraal en werken handelingsperspectieven uit. Dit moet leiden tot een portefeuilleplan met concrete voorstellen voor optimalisatie, inclusief de maatschappelijke en financiële effecten daarvan. Zo kan bij privatisering het zo zijn dat we eenmalig financieel ondersteunen. De uitkomsten vormen de basis voor toekomstige besluiten over beheer, exploitatie en samenstelling van de vastgoedportefeuille.

Subdoel: Werken volgens de omgevingswet en WKB

Activiteiten

- **Doorontwikkeling Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (WKB)**

Uitvoering Omgevingswet & Wkb

Toezichthouder bouw

De gemeente Twenterand beschikte vóór de aankondiging van de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) structureel over 2 fte toezichthouders bouw. De Eerste Kamer stemde in 2019 met de wet in. In de aanloop naar de Wkb is, na het vertrek van één toezichthouder, bewust voorgesorteerd op de verwachte overheveling van toezichttaken naar private kwaliteitsborgers, waardoor met 1 fte toezicht zou kunnen worden uitgevoerd. De uitbreiding van de Wkb naar gevolgsklasse 1 verbouw is echter meerdere malen uitgesteld en de verwachting is inmiddels dat deze uitbreiding niet doorgaat, waardoor de gemeente structureel verantwoordelijk blijft voor deze wettelijke toezichttaken wat structureel circa 32 uur per week extra inzet vraagt. De benodigde capaciteit wordt inmiddels al zes jaar op rij ingevuld via inhuur. We dienen als organisatie te voldoen aan de robuurstheidscriteria (KC3.1), een en ander in overeenstemming met onze kwaliteitsverordening VTH. Voorgesteld wordt om voor 2027 nog éénmalig in te huren ten laste van de Algemene Risico Reserve en bij de kadernota 2028 een voorstel te doen voor structurele invulling.

Voorstel	i/s	Financieel	v/n
Toezichthouder Bouw	i	€ 150.000	n

- **Realiseren uitvoeringsprogramma toezicht en handhaving**

Handhaving - personeel

De vraag naar handhaving in Twenterand groeit en overstijgt de huidige capaciteit. Met twee handhavingsjuristen is sprake van structurele onderbezetting, waardoor niet alle handhavingsverzoeken tijdig kunnen worden afgehandeld. Uitbreiding met twee extra handhavingsjuristen is nodig om de taken goed uit te voeren en de rechtszekerheid te borgen. Voorgesteld wordt om conform het coalitieakkoord voor de jaren 2027 t/m 2029 middelen beschikbaar te stellen hiervoor. Voorgesteld wordt deze bedragen te dekken uit de Algemene Risico Reserve.

Voorstel	i/s	financieel	v/n
Handhaving - personeel voor 2027, 2028 en 2029, per jaar	i	€230.000	n

- **Doorontwikkelen Omgevingswet**

Omgevingsplan

Twenterand is gestart met de transitie van het tijdelijke omgevingsplan naar één gebiedsdekkend omgevingsplan. Deze meerjarige opgave loopt door tot uiterlijk 2032. Ook in 2027 wordt gewerkt aan de verdere uitbouw van het omgevingsplan.

- **Omgevingsvisie 2.0**

In 2027 wordt de Omgevingsvisie 2.0 afgerond. Deze visie zet de stip op de horizon voor het jaar 2050 en bevat belangrijke en fundamentele keuzes voor de toekomst. Het doel van de Omgevingsvisie 2.0 is om een integrale afweging te maken tussen allerlei ruimtelijke thema's: niet alles kan overal en we moeten zorgvuldig omgaan met onze ruimte. Daarbij ziet de Omgevingsvisie 2.0 erop toe brede welvaart te waarborgen en te versterken in de gemeente en het voorzieningenniveau op peil te houden.

Subdoel: Actuele functies in de fysieke leefomgeving (OP/OV/GP)

Activiteiten

- **Kanaal Almelo- De Haandrik**

Vanaf 2027 verschuift het karakter van het dossier Kanaal Almelo–De Haandrik geleidelijk van schadeafhandeling naar verdergaand herstel van het gebied. In deze fase neemt de operationele belasting af, maar blijft regie noodzakelijk vanwege nog lopende complexe schadedossiers en de uitwerking van leefbaarheid, verkeer en ruimtelijke maatregelen en herstel van vertrouwen. De inzet van de projectleider kan worden afgeschaald van een intensieve coördinerende rol naar een meer kaderstellende en verbindende rol. De projectleider blijft echter essentieel als aanspreekpunt voor provincie, bewoners en bestuur en voor de bestuurlijke en organisatorische borging binnen de gemeente. Volledige beëindiging van de projectleiding vóór afronding van het dossier (naar verwachting rond 2030) brengt risico's met zich mee op versnippering, vertraging en hernieuwde bestuurlijke escalaties. Voorgesteld wordt deze bedragen te dekken uit de Algemene Risico Reserve.

Voorstel	i/s	Financieel	v/n
Kanaal Almelo De Haandrik inzet van een coördinerend projectleider, inzet van een communicatieadviseur (deeltijd) en € 15.000 externe onderzoekskosten en dergelijke (meerjarig: 2028 € 90.000, 2029 € 60.000, 2030 € 45.000).	i	€ 105.000	n

Subdoel: Voldoende passende en betaalbare (nieuwbouw)woningen

Activiteiten

- **Actualiseren welstandsnota**

Actualisatie Welstandsnota

Actualisering van de welstandsnota is onder de Omgevingswet niet verplicht, maar wel noodzakelijk om aan te sluiten bij gewijzigde wetgeving, maatschappelijke ontwikkelingen en gemeentelijke ambities. Een verouderde nota vergroot de kans op interpretatieverschillen, willekeur en juridische risico's. Nu de omgevingsvisie vrijwel is vastgesteld, is dit het logische moment om heldere kwaliteitskaders vast te leggen. Dit bevordert rechtsgelijkheid, uitvoerbaarheid en bestuurlijke uitlegbaarheid. Uitstel leidt tot meer maatwerk, hogere uitvoeringslasten en een grotere kans op bezwaar- en beroepsprocedures. Voor een klein en kwetsbaar team zijn actuele kaders essentieel voor een efficiënte en voorspelbare uitvoering.

Belangrijkste redenen voor actualisatie:

Omgevingswet: de welstandsregels moeten worden afgestemd op het omgevingsplan en de integrale benadering van de fysieke leefomgeving.

Omgevingsvisie: een geactualiseerde welstandsnota vormt het uitvoerings- en toetsingskader dat de brug slaat tussen visie en uitvoering.

Duurzaamheid en energietransitie: nieuwe ontwikkelingen zoals zonnepanelen, gevelisolatie en moderne materialen vragen om actuele beoordelingskaders.

Veroudering: na 14 jaar sluit de huidige nota onvoldoende aan bij nieuwe architectuur, materialen en bouwmethoden.

Minder maatwerk, minder willekeur: duidelijke regels vergroten de transparantie en zorgen voor een consistente beoordeling van plannen.

Erfgoed en identiteit: actualisatie draagt bij aan de bescherming en versterking van de Twenterandse identiteit en cultuurhistorische waarden.

Vorbereiding op het omgevingsplan: tijdige actualisatie maakt de toekomstige omzetting eenvoudiger en voorkomt een grotere inhaalslag.

Cultuurhistorische waardenkaart

De Omgevingswet verplicht gemeenten rekening te houden met cultureel erfgoed in het omgevingsplan. Een cultuurhistorische waardenkaart biedt hiervoor een noodzakelijk overzicht van historische gebouwen, landschappen en archeologische waarden. Hierdoor kunnen cultuurhistorische belangen vroegtijdig worden meegewogen bij ruimtelijke ontwikkelingen. Voor de opstelling van de kaart is subsidie aangevraagd bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, waardoor de gemeentelijke kosten beperkt kunnen blijven. Voorgesteld wordt het benodigde bedrag van € 110.000 te dekken uit de Algemene Risico Reserve.

Voorstel	i/s	Financieel	v/n
Actualisatie Welstandsnota	i	€ 110.000	n

• We bieden maatwerk waar nodig

Het subteam RO heeft door structureel personeelsverloop momenteel onvoldoende capaciteit, kennis en ervaring en bestaat grotendeels uit starters. Investeren in personele invulling is noodzakelijk om een stabiele basis te creëren, zodat junioren zich kunnen ontwikkelen en het team toekomstbestendig wordt. Zonder deze investering leidt het beëindigen van externe inhuur tot het wegvallen van uitvoeringskracht en inhoudelijke kwaliteit, waardoor complexe dossiers niet meer behandeld kunnen worden en het bestuur onvoldoende wordt geadviseerd. Dit vergroot wachttijden, werkdruk en het risico op uitval of verder vertrek. Daarnaast neemt de onvrede bij initiatiefnemers toe, wat resulteert in escalaties richting bestuur, extra belasting van de organisatie en verhoogde juridische risico's. Dit bedrag wordt gedekt uit de Algemene Risico Reserve.

Voorstel	i/s	Financieel	v/n
Continuïteit subteam RO	i	€ 225.000	n

- **Uitvoeren Wet versterking regie volkshuisvesting**

Per 1 juli 2026 is de Wet versterking regie volkshuisvesting in werking getreden, waarmee gemeenten, provincies en het Rijk meer sturingsmogelijkheden hebben gekregen op het aantal, type en de betaalbaarheid van woningen en verplicht worden een volkshuisvestingsprogramma op te stellen voor 1 juli 2027.

Volkshuisvestingsprogramma

In 2022 heeft de raad de Woonvisie 2022-2026 vastgesteld. Met de komst van de Omgevingswet worden de grote beleidslijnen hiervan opgenomen in de Omgevingsvisie. Vanuit de Wet versterking regie volkshuisvesting wordt de uitvoering van de visie op wonen, onder de Omgevingswet, opgenomen in het Volkshuisvestingsprogramma. In juli 2027 moet het volkshuisvestingsprogramma zijn vastgesteld door het college. Dit programma vormt een belangrijke stap in een integraal woonbeleid voor de komende jaren.

Het doel van dit programma is het realiseren van een passend woningaanbod voor iedereen, waarbij wordt ingezet op beschikbaarheid, betaalbaarheid en kwaliteit van de woningvoorraad. Het programma brengt de lokale woonopgaven in beeld en beschrijft hoe hier in samenhang aan wordt gewerkt.

Huisvestingsverordening

De Wet versterking regie volkshuisvesting wijzigt de Huisvestingswet 2014 en legt daarmee de verplichting voor gemeenten vast om een huisvestingsverordening met urgentieregeling vast te stellen.

In regionaal verband, samen met de provincie, wordt hier invulling aan gegeven. In deze verordening wordt de toewijzing van sociale huurwoningen geregeld daar waar sprake is van urgentie. In 2027 moeten de voorbereidingen voor de verplichte huisvestingsverordening zijn afgerond. Het Rijk stelt via de gemeentebegroting structureel middelen beschikbaar voor de uitvoering van de Wet versterking regie volkshuisvesting. De omvang van deze middelen is op dit moment nog onbekend. Daarmee is tevens onzeker of de beschikbaar gestelde middelen voldoende zullen zijn om alle uitvoeringskosten die niet binnen de bestaande budgetten passen, te dekken. Hierbij valt te denken aan het instellen van een regionale urgentiecommissie, uitbreiding van het Transferpunt voor de uitstroom uit zorginstellingen naar zelfstandig wonen en ambtelijke inzet binnen de gemeente Twenterand. Deze middelen zijn niet opgenomen in deze begroting.

- **Ontwikkelen woningbouwprojecten**

De gemeente Twenterand heeft de ambitie om uiterlijk in 2032 ten minste 1.200 woningen te realiseren. Om deze ambitie te behalen, blijven wij inzetten op een voldoende woningbouwprogrammering en het verder versterken van de planvoorraad. Het coalitieakkoord spreekt tevens de ambitie uit om boven op de realisatie van 1.200 woningen ruimte te bieden voor verdere groei binnen Twenterand. Om deze groei mogelijk te maken, richten wij ons in 2027 op de verdere uitwerking en realisatie van gemeentelijke en externe woningbouwprojecten.

- **Uitvoeren woonwagengebeleid**

Woonwagens

Binnen gemeente Twenterand worden 24 woonwagengestandplaatsen gerealiseerd. Zowel in Vroomshoop als in Den Ham komen 10 woonwagens. Er wordt onderzocht waar de overige 4 woonwagens in Vriezenveen worden gevestigd.

- **Uitvoeren Programmaplan Woningbouw 2024-2027**

Onder het doel '*Passend woningaanbod voor iedereen*' is in 2024 gestart met de uitvoering van het Programmaplan Woningbouw. Dit programma is opgezet om overzicht, samenhang en sturing te bieden op de opgaven en ontwikkelingen die op de gemeente afkomen op het gebied van wonen. De programmatische aanpak wordt in 2027 voortgezet en in dat jaar afgerond. In 2027 zetten we onverminderd stappen om de woningbouwambitie van 1.188 nieuwe woningen tot en met 2032 te realiseren.

Daarnaast bepalen we ook hoe de gemeente haar groeiambitie voor de langere termijn vormgeeft. Daarbij wordt de doorontwikkeling van het Programmaplan Woningbouw gezien in samenhang met de (nieuwe) groei ambitie, de Omgevingsvisie, de ROS Twente en de kansen die de Nedersaksenlijn biedt. Op basis daarvan wordt een afweging gemaakt over de toekomstige organisatie van de opgave en de inzet van de daarvoor beschikbare middelen.

Metingen

Beleidsdoelen	Begroot 2027	Begroot 2026	2025	2024	2023	2022	2021	2020	Bron
Volgende en passende woningen									
Aantal opgeleverde woningen	100	100	103	102	163	86	n.v.t.	n.v.t.	Eigen gegevens
Aantal startersleningen	50*	25	22	1	3	2	8	8	Verordening starterslening Twenterand 2024
Aantal Blijversleningen	10	10	0	1	0	0	n.v.t.	n.v.t.	Verordening Blijverslening gemeente Twenterand
Nieuwe indicatoren Uitvoeringsprogramma VTH									
Aantal verleende omgevingsvergunningen voor het bouwen van gebouwen met een woonfunctie	20	20	29	38	249				Eigen gegevens
Aantal verleende omgevingsvergunningen voor het bouwen van gebouwen met een maatschappelijke functie	1	1	1	0	2				Eigen gegevens
Aantal verleende omgevingsvergunningen voor het bouwen van gebouwen met een bedrijfsfunctie	7	7	13	15	32				Eigen gegevens
Aantal wooneenheden met een woonfunctie o.b.v. verleende omgevingsvergunningen	75	75	97	80					Eigen gegevens
Aantal gebouwen met een maatschappelijke functie o.b.v. verleende omgevingsvergunningen	1	1	1	2					Eigen gegevens
Aantal bedrijfseenheden met een bedrijfsfunctie o.b.v. verleende omgevingsvergunningen	12	12	16	15					Eigen gegevens
Aantal bestuurlijke (her)controles RO in handhavingssfeer	12	12	5	8	7	5	4	4	Eigen gegevens
Aantal bestuurlijke (her)controles bouw/sloop in handhavingssfeer	5	5	3	0	5	0	0	0	Eigen gegevens
Aantal bestuurlijke (her)controles brandveiligheid in handhavingssfeer	2	2	0	1	2	0	0	0	Eigen gegevens
*Aantal behandelde klachten/meldingen gericht op Ruimtelijke Ordening binnen het VTH-werkveld	27	27	27	16	35	18	12	26	Eigen gegevens
**Aantal behandelde bezwaren tegen afgegeven vergunningen/handhavingstrajecten	21	21	7						Eigen gegevens
**Aantal behandelde beroepen tegen afgegeven vergunningen/handhavingstrajecten	4	4	5						Eigen gegevens
Aantal behandelde handavingsverzoeken	15	15	7	18	10				Eigen gegevens
*Ontwikkelingen binnen het omgevingsplan (partiele wijziging omgevingsplan/STOP/TPOD)	7	7	9	nvt	25	10	5	10	Eigen gegevens
**Aantal verleende omgevingsvergunningen d.m.v. een kleine BOPA	50	50	50						Eigen gegevens
**Aantal verleende omgevingsvergunningen d.m.v. een grote BOPA	7	8	7						Eigen gegevens

* Indien het raadsvoorstel is geaccordeerd.									
---	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Wat mag het kosten programma Ruimte

Overzicht van baten en lasten

	2027	2028	2029	2030
Lasten per doelenboom				
Openbare orde en veiligheid	3.089.139	3.153.794	3.217.822	3.295.010
Openbare ruimte en verkeer	16.340.662	16.852.462	17.422.161	18.571.073
Duurzaamheid, Milieu en VTH	6.194.404	6.447.311	6.623.071	6.823.145
Bouwen, wonen, ruimt. ontwikkeling en VTH	15.221.420	14.116.843	8.885.091	11.241.668
Totaal programma lasten	40.845.024	40.570.409	36.148.146	39.930.896
Baten per doelenboom				
Openbare orde en veiligheid	0	0	0	0
Openbare ruimte en verkeer	5.662.081	5.792.288	5.925.758	6.062.519
Duurzaamheid, Milieu en VTH	3.729.046	3.924.578	4.073.407	4.197.517
Bouwen, wonen, ruimt. ontwikkeling en VTH	9.715.125	9.860.832	4.568.738	6.675.508
Totaal programma baten	19.106.252	19.577.698	14.567.903	16.935.544
Totaal saldo van baten en lasten	-21.739.373	-20.992.710	-21.580.243	-22.995.352
Mutaties reserves	2.099.370	817.379	926.025	1.265.190
Geraamd resultaat	-19.640.003	-20.175.331	-20.654.218	-21.730.162

Opgenomen investeringen bestaand beleid 2027

Openbare verlichting	133.600
Renovatie wegen	300.000
Vervanging riool	3.923.287
MAN TGS 430 8x2-6	112.500
Palfinger Q170Z95TR + T26A knik-haak + laadkraan	87.500
Kubota STV 36	60.000
Citroën Jumper DC PU Kipper	85.000
Citroën Jumper DC PU Kipper	87.500
VW T6. Bestel TDI 112 KW BMT	87.500
Kunstgrasveld Den Ham (2015)	400.000
Kunstgras Vroomshoopse Boys (2015)	400.000

Investering 2027

133.600
300.000
3.923.287
112.500
87.500
60.000
85.000
87.500
87.500
400.000
400.000